

Hamar kommune
Arealplaner
Postboks 4063,
2306 HAMAR

postmottak@hamar.kommune.no

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Hamar, 2/2-24

Høringsuttalelse til områderegeringsplan for øvre Ridabu, Hamar kommune, 20/4759

Jordvernalliansen i Innlandet er dannet av en rekke organisasjoner innen landbruk, miljø og fagbevegelse, og arbeider for bevaring av dyrket mark og matjord, og mot en stadig forverring av norsk sjølforsyningsgrad og matsikkerhet. Alliansen består blant annet av LO Innlandet, Naturvernforbundet, Bondelaget, Natur og Ungdom, Bonde- og Småbrukarlaget, Bygdekvinnelaget og Bygdeungdomslaget.

Vi viser til at områderegeringsplan for øvre Ridabu i Hamar er sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn med høringsfrist 3. februar 2024.

Jordvernalliansen minner om at det her er snakk om nedbygging av ca. 90 dekar matjord av aller beste kvalitet, og **beklager sterkt** at det i sin tid ble fattet vedtak i Hamar kommune om å omdisponere disse arealene. Når dette engang er gjort, er vi tilfreds med at det i planbestemmelsene stilles strenge krav til håndtering av matjorda og rekkefølgekrav for disponering av denne. En god teknisk plan for håndtering av jordmasser er viktig. Matjorda må i størst mulig grad gjenbrukes for matproduksjon, enten til nydyrking eller til forbedring av eksisterende jordbruksland av dårligere kvalitet. Matjordplanen må beskrive hvor mye masser som skal flyttes, og hvor mye masser som skal gjenbrukes i planområdet. Planen må likeledes utførlig beskriv hvor matjordoverskuddet skal flyttes til, og avtaler må sikres med berørte grunneiere. Det forventes at kommunen følger opp dette svært tett. Vi er imidlertid kritiske til den allerede gjennomførte bestemmelsen, om nydyrking av andre arealer som kompensasjon for nedbyggingen på øvre Ridabu. Nydyrking på dårligere arealer vil ikke gi samme grunnlag for matproduksjon. Med en voksende befolkning må vi både ivareta den gode matjorda vi har, og i tillegg drive aktiv nydyrking.

I Norge er kun 3 prosent av landarealet dyrket mark. Dermed er det nok av andre arealer å bygge på i Norge. Det tar minst 1000 år å danne et ti centimeters lag med matjord. Matjord er dermed i praksis en ikke-fornybar ressurs. Den gode matjorda danner grunnlag for jordbruket som vi har i dag.

Norsk Nærings- og
Nytelsesmiddelarbeiderforbund

JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET
HØYVANGVEGEN 40, BLÆSTAD
2322 RIDABU
TLF: 62 55 53 10
EPOST: INNLANDET@JORDVERN.NO
NETT: WWW.JORDVERN.NO/INNLANDET

Det er også på sin plass å fremheve at den nasjonale jordvernpolitikken er betydelig innskjerpet i åra som er gått siden Hamar vedtok sin arealplan i 2018. Den type nedbygging av matjord som vi nå ser på øvre Ridabu er i klar konflikt med nasjonal jordvernstrategi, og hadde med dagens jordvernregime blitt avvist.

Stortinget har i 2023 vedtatt en ny nasjonal jordvernstrategi, hvor det nye målet nå skal være at maksimalt 2.000 dekar dyrket mark omdisponeres årlig. Målet skal nås innen 2030. I 2021 ble det nasjonale jordvernålet satt til 3.000 dekar dyrket mark i årlig omdisponering, mens målet tidligere lå på maksimalt 4.000 dekar. Omdisponeringen skal dermed betydelig ned de neste årene. Kommunene har en sentral rolle i oppfølgingen av strategien. Denne kraftige innstrammingen må få konsekvenser for all kommunal og regional arealplanlegging, samt for overordnede kommunale- og regionale planverk.

Dette fordrer en klar endring av praksis, noe regjeringen også har gitt kommunene tydelige meldinger om:

- I felles brev fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet 22. januar 2024, slår regjeringa fast at jordvern er viktigere enn noen gang, og de har forventninger om at kommunene vurderer om tidligere godkjente arealendringer skal endres av hensyn til jordvern. De skriver videre at kommunene som hovedregel ikke plikter å betale erstatning når arealformål blir endret fra utbyggingsformål tilbake til LNFR-formål.
- Regjeringen ga i brev til alle landets kommuner 8. januar 2021 klar beskjed om å vektlegge jordvern i arbeidet med å nå FNs bærekraftsmål.
- I felles brev fra Landbruks- og matdepartementet og Kommunal- og distriktsdepartementet 23. mars 2022 oppfordret regjeringen alle landets kommuner til å vedta egne jordvernstrategier, og til å vedta egne nullvisjoner for omdisponering av dyrket mark.

Med vennlig hilsen arbeidsutvalget i Jordvernalliansen i Innlandet,

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Lars Opsal jr
Innlandet Bondelag

Stephan Viehmann
Naturvernforbundet i Innlandet

Odd Erik Kokkin
LO i Innlandet

Lars Arne Mjørlund
Innlandet Bondelag

DISSE ORGANISASJONENE DELTAR I JORDVERNALLIANSEN I INNLANDET REGIONALT ELLER PÅ FYLKESNIVÅ:

NATURVERNFORBUNDET – INNLANDET BONDELAG – INNLANDET NATUR OG UNGDOM – LO INNLANDET – KOKKENES MESTERLAUG HEDOPP
NORSK NÆRINGS- OG NYTELSESMIDDELARBEIDERFORBUND – BONDE- OG SMÅBRUKARLAGET – BYGDEKVINNELAGET
INTERNASJONAL KVINNELIGA FOR FRED OG FRIHET AVDELING HEDMARK/OPPLAND – BYGDEUNGDOMSLAGET
NORGES MILJØVERNFORBUND REGION ØSTLANDET